

27.03.2023
№ 27/03/23

Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку

Копія:

Міністерство економіки України

Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України

Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України

*Щодо підтримки законопроекту
№ 9027 від 17.02.2023*

Українська інфраструктурна асоціація UNITE висловлює свою повагу та вдячність депутатам-членам комітету за ініціювання законопроекту № 9027 від 17.02.2023 (далі - законопроект). Зважаючи на повернення законопроекту ініціатору для доопрацювання ми звертаємось із цим листом щоб засвідчити свою підтримку законопроекту та підкреслити важливість проблеми, на вирішення якої він спрямований.

Асоціація вже неодноразово [зверталась](#) до різних повноважних державних органів з пропозиціями подібних законодавчих ініціатив. Ідея знаходила [підтримку](#) зокрема у Міністерства економіки України, яке спільно із НАЗК, Мінінфраструктури, Нацбанком, ДАСУ, Антимонопольним комітетом та іншими також доходило висновку про необхідність внесення змін до статті 41 закону України “Про публічні закупівлі”.

Ігнорування об’єктивних змін цін:

- Загрожує відновленню пошкоджених об’єктів та відбудови дорожньої інфраструктури. При цьому в умовах дії воєнного стану та припинення товарообороту морським та авіаційним транспортом, автомобільне сполучення набуло визначної важливості. В 2022 році вантажівками у країну [було завезено](#) третину всього імпорту за вагою, або 64% у грошовому виразі. Експорт автотранспортом в 2022 році також [зріс](#) більше ніж на 30% у порівнянні з 2021 роком та [продовжує зростати](#) в 2023.

- Збільшує корупційні ризики. Адже створює ситуацію, коли договірні умови через законодавчі обмеження не відповідають об’єктивному стану суспільних відносин.

З моменту написання нашого листа ситуація розвивалась за тим самим трендом: дорожньобудівельні матеріали продовжують стрімко дорожчати, а виявлені проблеми так і залишились невирішеними. Значна кількість укладених договорів, строки виконання яких заплановані на 2023 рік, не можуть бути виконані через подорожчання матеріалів. Важливо, що для уникнення суттєвого збільшення бюджетних витрат в умовах воєнного стану законопроектом передбачено лімітоване застосування норми про збільшення ціни для обмеженої кількості угод, укладених в період з 01 липня 2020 року по 24 лютого 2022 року. При

цьому розірвання чинних з укладанням нових договорів спричинить додаткові збитки як для підрядників так і для замовників та не вирішить проблему оскільки матеріали продовжують дорожчати. Нові договори ризикують опинитися в тій самій ситуації.

Зважаючи на вищевикладене, потреба в прийнятті законопроекту є нагальною.

Ключовими підходами законопроекту закріплені запобіжники та обмеження свавільної зміни ціни:

1. Збільшення ціни не може призводити до зміни обсягів робіт або послуг та зміни їх якості.

2. Таке збільшення може відбуватися виключно на підставі та за результатами коригування та перезатвердження проекту будівництва, яке має бути підтверджено експертною організацією, що має право на проведення експертизи проекту будівництва. Тобто факт збільшення вартості робіт чи послуг буде підтверджено експертною організацією.

3. Порядок та умови зміни вартості робіт буде визначатися договором про закупівлю.

4. Збільшення вартості робіт чи послуг може відбуватися лише щодо невиконаних об'ємів робіт чи послуг.

5. Законопроектом передбачається обов'язок замовника оприлюднити повідомлення про внесення змін до договору про закупівлю, зміни до договору про закупівлю, кошторисну документацію у новій редакції, а також висновок експертної організації, який був підставою для внесення відповідних змін до істотних умов договору. Це сприятиме прозорості публічних закупівель та забезпечить правомірність дій під час збільшення вартості договору.

Ми уважно слідкуємо за обговоренням цієї ініціативи і маємо констатувати, що почасти комунікації довкола законопроекту містять хибні твердження або маніпуляції. Так, наприклад в публікації проекту “Наші гроші” під назвою “Топ-тендери тижня: укравтодорівці відкрили ціни у тендері на 837 мільйонів і це поставило питання щодо їхнього ціноутворення взагалі”¹ автор ставить під сумнів факт подорожчання матеріалів та збереження тенденції зростання ціни. Проте такі сумніви є необґрунтованими. За даними моніторингу цін ДП “ДерждорНДІ”, наданими на запит Асоціації (копії листів додаються), вартість дорожніх робіт та послуг зростала відповідно:

- на 34% станом на червень 2022 року порівняно із листопадом 2021 року;
- на 40% станом на серпень 2022 року порівняно із листопадом 2021 року.

Тобто ще півроку тому роботи зросли в ціні більше ніж на 30%, тенденція до подорожчання зберігалась.

База даних цін ДП “ДерждорНДІ” вже багато років є джерелом даних про ціни. Автори того ж ресурсу “Наші гроші” використовували її відомості для своїх попередніх розслідувань. Треба зауважити, що внаслідок реформи ціноутворення дорожніх робіт та послуг з'явилась можливість створювати нові бази даних про ціни та власники зобов'язані забезпечити вільний доступ до них. Прозорість даних про ціни підвищується. База даних цін є інструментом завдяки якому можна виявити маніпуляції. Антиконтурентне збільшення цін можливе і поза використанням бази даних цін і є предметом для регулювання антимонопольного законодавства для захисту від недобросовісної конкуренції. Крім того, зауважимо, що реформою запроваджується складання відомості обсягів робіт та договірної ціни за системою вимірювання робіт CESMM4 - міжнародно визнаним та усталеним в практиці кошторисним інструментом. Разом з цим, вважаємо що широке громадське обговорення бази даних цін, механізмів її удосконалення та використання може бути корисним для подальшого розвитку

реформованої системи ціноутворення. Ми готові долучитись до публічного діалогу і обговорювати відповідні ініціативи.

Враховуючи вищевикладене, просимо:

- Забезпечити оперативне доопрацювання Проекту Закону про внесення зміни до розділу X "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про публічні закупівлі" щодо можливості змінення умов договору про закупівлю (№9027 від 17.02.2023) із збереженням його основних підходів.

- Забезпечити оперативне включення законопроекту до порядку денного сесії із визначенням його невідкладним та скороченням строків внесення альтернативних законопроектів, строків розгляду у комітетах.

Сподіваємося на врахування нашої пропозиції та подальшу плідну співпрацю!

З повагою,

Виконавчий директор

Ігор Самоходський

Додатки:

1. Копія листа ДП "ДерждорНДІ" від 14.07.2022;
2. Копія листа ДП "ДерждорНДІ" від 30.09.2022.

Контактна особа:

Бардасова І.С.

iryna.bardasova@unite.org.ua